

G-P

Göteborgs-Posten

23 februari 1986 Vard. 3:50 Sönd. 4:-

MILITÄR REVOLT på Filippinerna

Svensk rymdsuccé

Viking piper och mår bra

Ledare: FACKLIGT SOCIALT ARBETE

Debatt: Barbro Westerholm:

Dataregistren ska tjäna människor – inte tvärtom

Kultursidan: Inga-Greta Agrell: Hjälp att dö eller att leva?

När man blir gammal och skröplig ligger det nära till hands att känna som sin skyldighet att begära dödshjälp — man vill inte ligga samhället och anhöriga till last.

Bild: ERIK LINDAHL

Hjälp att dö eller att leva?

EUTHANASIDEBATTEN går vidare. Berit Hedeby och hennes anhängare gör det lätt för sig när de pläderar för möjligheten att begära avlivning. Numera preciseras i föreningen Exit vissa villkor för att s k dödshjälp ska få ges: Den som önskar att få "dödshjälp" ska skriftligt ha meddelat sin önskan, han/hon ska vara "vid sina sinnens fulla bruk", två läkare ska ha enats om det berättigade i att effektuera avlivningen o s v. Förrespråkarna för "dödshjälp" förefaller inte ha tänkt sig in i alla konsekvenser av en lagändring i den riktningen.

Hjälp att leva

Konsekvenserna för den lilla människan i samhället: Kan jag lita på min doktor? Hur ska jag veta att han inte av pur barmhärtighet avlivar mig? Jag har själv patienter som sagt till mig: Går lagen om beviljande av dödshjälp igenom, kommer jag hellre att ligga hemma och självdö än att söka läkare. Patienternas förtroende för hela läkarkåren kommer i gungning.

När man blir gammal och skröplig ligger det nära till hands att känna som sin skyldighet att begära dödshjälp — man vill inte ligga samhället och anhöriga till last.

För en tid sedan visades i TV ett gripande reportage, i vilket rullstolsbundna, svårt sjuka människor tillfrågades om sina synpunkter på "dödshjälp". Alla de tillfrågade föreföll i högsta grad vara "vid sina sinnens fulla bruk". Meningarna om "dödshjälpens" berättigande var delade. Djupast intryck gjorde en ung flicka som utbrast: "Jag vill inte ha hjälp att dö, jag vill ha hjälp att leva".

Smärtlindring

Varför pläderar inte Hedeby i stället för smärtlindring i livets slutskede? Smärtlindring som dessvärre är betydligt eftersatt på många håll, även om en ändring efter engelskt mönster är på väg.

Smärtlindring i livets slutskede bör vara en självklar rättig-

het. Nu invänder Hedeby att detta är ett sofistikerat snack, därför att en effektiv smärtlindring i livets slutskede medför risk att livet förkortas ytterligare. Det är alldeles riktigt att det är en risk man tar men den risken finns t ex även vid många kirurgiska ingrepp.

Ett exempel: En patient har i sin matstrupe en ärrbildning, som hindrar föda att passera ner i magsäcken. Kirurgen och patienten står inför valet: Patientens får leva resten av sitt liv med matning genom en trätt i en slang från utsidan av buken in i magsäcken eller att få en stor och livshotande operation utförd i förhoppning att en passage ska kunna konstrueras. Kirurgen gör ett livshotande ingrepp *inte* för att döda men i medvetande att det *kan* bli dödande.

Smärtlindring som ges i livets slutskede *kan* förkorta patientens liv, men injektionen ges *inte* i avsikt att döda. Läkarens sats är — antingen det gäller smärtlindring eller kirurgiska ingrepp — oerhört svår. Varje medicinsk eller kirurgisk åtgärd medför risk för biverkningar, rentav livsrisk, vilket alltid försvårar ställningstagandet. Ingen svensk läkare förmenar sin patient smärtlindring, men jag vet ingen som ställer upp på euthanasi.

Respekten för liv

Det finns olika värderingar, men i dessa tider, då mänskligheten ständigt har katastrofhot hängande över sig, behöver vi absoluta värden för att kunna leva vidare. För läkaren måste i första rummet stå respekten för liv, så som den redan på 400-talet före Kristus formulerades av den grekiska läkaren och filosofen Hippokrates, kallad läkekunstens fader, i den första av de etiska regler han uppställde för läkarna: "Läkarens första plikt är att bevara liv . . ."

Kan vi ge avkall på en hederskodex som gällt för läkare i över 2 000 år och som fortfarande gäller?

Inga-Greta Agrell